

„Mi szegediek megtettük az első lépést...”

Pillanatfelvételek és portrék
az 1956-os forradalom
és közvetlen előzményeinek
történetéből

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

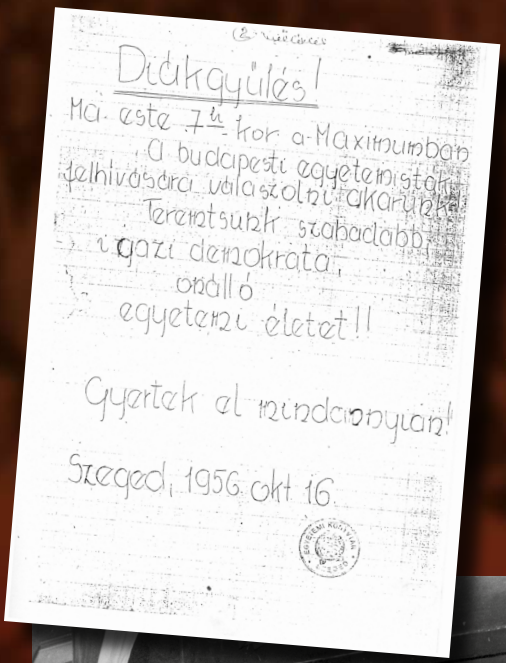
ahol a forradalom szikrája kipattant

1956
2026

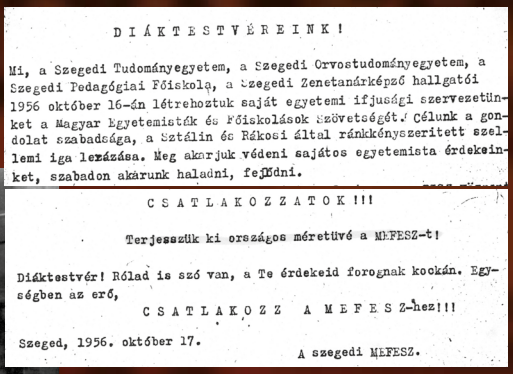
MEFESZ honlap

A Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége

október 16. Auditorium Maximum, spontán diákgyűlés – a MEFESZ megalakulása
október 17. Diáktestvéreink! – Felhívás a magyarországi egyetemi ifjúsághoz
október 17-19. hallgatói képviselőválasztások (a három tudományegyetemi kar, a két orvosegyetemi kar, és a pedagógiai főiskola intézményenként három főt, összesen tizennyolc főt választott a szegedi MEFESZ Intézőbizottságába)
október 20. Auditorium Maximum, a MEFESZ szervezeti szabályzatának és programjának, követeléseinek megvitatása, elfogadása

Diákgyülés!
Ma este 7-kor a Maximumban a budapesti egyetemistáknak felhívására válaszolni akarunk! Teremtsük szabadabb, igazi demokrata, önálló egyetemi életet!!
Gyertek el mindannyian!
Szeged, 1956. okt. 16.

„A szövetség célja, hogy az egyetemekről és főiskolákról kikerülő ifjúság, mely a nemzet agyát van hivatva képviselni, ne közönyös passzív tömeg, ne gyáva, gerinctelen és önző réteg legyen, hanem népéért, hazájáért, boldogabb jövőnkért harcoló bátor, lelkes sereg. Ne riadjon vissza az igaz szó kimondásától, hanem képzettségével, tudásával, tehetségével népünket, hazánkat szolgálja”
(részlet a MEFESZ Szervezeti Szabályzatából)

DIÁKTESTVÉREINK!

Mi, a Szegedi Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományegyetem, a Szegedi Pedagógiai Főiskola, a Szegedi Zenetanárképző hallgatói 1956 október 16-án létrehoztuk saját egyetemi ifjusági szervezetünket a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségét. Célunk a gondolat szabadsága, a Sztálin és Rákosi által ránkkényszerített szellemi iga lerázása. Meg akarjuk védeni sajátos egyetemista érdekeinket, szabadon akarunk haladni, fejlődni.

CSATLAKOZZATOK!!!

Terjesszük ki országos méretüvé a MEFESZ-t!

Diáktestvér! Rólad is szó van, a Te érdekeid forognak kockán. Egységben az erő,

CSATLAKOZZ A MEFESZ-hez!!!

Szeged, 1956. október 17.

A szegedi MEFESZ.

A Szervezeti és Működési Szabályzat szövegét Lejtényi András joghallgató ismertette (október 20.).

A MEFESZ programja, a MEFESZ követelései

A **Kiss Tamás** joghallgató által ismertetett követeléseket az 1956. október 20-i nagygyűlésen fogadták el.

Politikai követelések

1. Követeljük, hogy állítsák bíróság elé azokat, akik felelősek az elmúlt időszak bűneiért, és e tárgyalásoknak a legnagyobb nyilvánosság előtt kell lefolyniuk!
2. Követeljük a tájékoztatás szabadságát! A sajtó mindenben hozzon részletes beszámolót és fűzzön hozzá kommentárt!
3. Követeljük, hogy Nagy Imrét és Lukács Györgyöt válasszák be a központi vezetőségbe!
4. Bérügyi reformot követelünk! Állapítsák meg az államtól származó összjövedelem felső határát, és gyorsítsák meg az alacsony bérek felemelésének ütemét!
5. Követeljük a halálbüntetés eltörlését, politikai bűncselekményekben!
6. Új alapokra fektetett, szabad, demokratikus választási rendszert követelünk!
7. Követeljük, hogy az egyetemi ifjúság nagyobb részt kapjon az ország politikai és egyéb ügyeinek intézésében!
8. Töröljék el a parasztság kötelező beszolgáltatásának rendszerét!
9. Március 15-e nemzeti ünnep legyen!
10. A szovjet csapatokat az országból távolítsák el!
11. Legyen egyetemi autonómia!
12. Követeljük az 1848-as Kossuth címer visszaállítását!

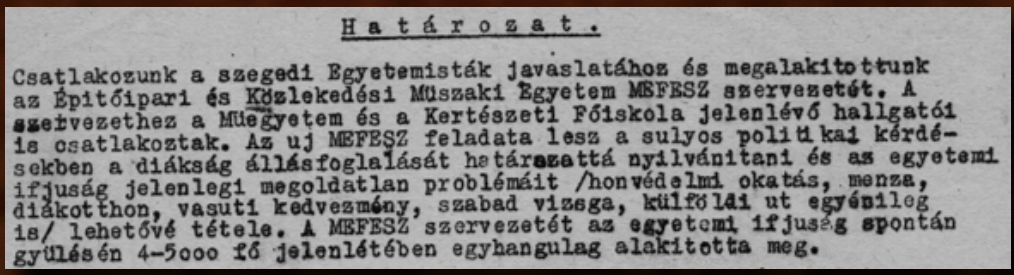
Tanulmányi követelések

1. Az egyetemi ifjúság káderezését az MDP 1956 augusztusában hozott értelmiségi határozatának szellemében végezzék!
2. A Szegedi Egyetem – mint újság – az egyetemi és főiskolai hallgatók sajtóorgánuma legyen, ez tükröződjön tartalmában és formájában!
3. A diákjóléti bizottságba küldendő tagot a kari gyűlések válasszák!
4. Követeljük a szabad elvi viták rendezésének jogát!
5. Túlterhelések megszűntetése:
   a) A nőhallgatók számára töröljék el a honvédelmi oktatást!
   A férfi hallgatók óraszámát heti két órára csökkentsék!
   b) A nem szaktárgyakból megfelelt-nem megfelelt értékelés legyen!
   c) Kevesebb kötelező órát, több speciálkollégiumot!
6. a) Szálló- és lakásügyben lakásügyi bizottságot hozunk létre, mely megállapítja a lakások maximális bérét.
   b) A szálló igazgatójának kinevezésénél az ifjúság képviselőjének vétójoga legyen!
   c) A felszabaduló középületekből az igények szerint diákszállókat hozzanak létre!
7. a) Külföldi utazások szervezése keletre és nyugatra!
   b) 50%-os utazási kedvezményt követelünk belföldi utazásokra!
8. Általános jegykedvezményt követelünk minden kulturális rendezvény minden előadására!
9. A zenei szakiskola főiskolai jellegének elismerését követeljük, a hallgatók számára rendes, egyetemistákat megillető jogokat követelünk!
10. A védőnőképző főiskolai jellegének elismertetése és a hallgatók számára rendes, főiskolásokat megillető jogokat!

A szegedi forradalmi követelések hatása

október 21. a MEFESZ küldötteket indít útnak a magyarországi egyetemekre
október 21-22-én diákgyűlések szerte az országban
– a MEFESZ küldöttei forradalmasítják a magyarországi egyetemek ifjúságát

Határozat.

Csatlakozunk a szegedi Egyetemisták javaslatához és megalakitottunk az Építőipari és Közlekedési Müszaki Egyetem MEFESZ szervezetét. A szervezethez a Müegyetem és a Kertészeti Főiskola jelenlévő hallgatói is csatlakoztak. Az uj MEFESZ feladata lesz a sulyos politikai kérdésekben a diákság állásfoglalását határozattá nyilvánitani és az egyetemi ifjuság jelenlegi megoldatlan problémáit /honvédelmi okatás, menza, diákotthon, vasuti kedvezmény, szabad vizsga, külföldi ut egyénileg is/ lehetővé tétele. A MEFESZ szervezetét az egyetemi ifjuság spontán gyülésén 4-5ooo fő jelenlétében egyhangulag alakitotta meg.

Az október 22-i műegyetemi diákgyűlés után készült röplap kezdete

„Amikor annyi szürkeség és szabályozottság és korlátozottság után meg mertünk szólalni. Szinte eufórikus, felszabadító érzés volt, mint amikor egy fuldoklót kihúznak a vízből és levegőt kap."
Pusztai Éva *egykori vegyészhallgató, később egyetemünk oktatója*

„Táviratokat kaptunk az ország valamennyi egyeteméről, melyben kérték, hogy küldjünk szervezeti szabályzatot, programot, és ha lehet, küldötteket."
Gönczöl Dezső *egykori pedagógiai főiskolai hallgató, a MEFESZ egyik vezetője*

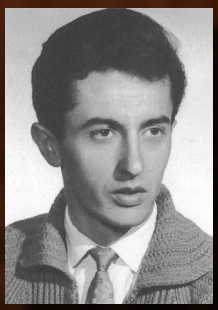
„Hittük és vallottuk, az igazságot képviseljük, Dávidként Góliáttal szemben is."
Vető Miklós *egykori joghallgató, a MEFESZ alapító tagja, politikai emigráns, később filozófiaprofesszor, az SZTE díszdoktora*

„A legnagyobb mozgatóerő számunkra a hazaszeretet, a nemzeti függetlenség, a fiatalság igazságérzete és a demokrácia óhajtása volt."
Lázár György *egykori orvostanhallgató, orvoskari MEFESZ képviselő, később egyetemünk professzora*

„Soha, sosem az Én került az előtérbe, hanem mindig a Mi."
Kiss Tamás *egykori joghallgató, a MEFESZ egyik alapító vezetője*

A MEFESZ vezetői

Kiss Tamás

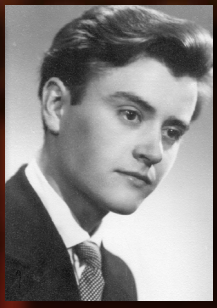

Lejtényi András

Tóth Imre

Abrudbányai Iván

Gönczöl Dezső

Ács Vilmos

Ambrus János

Soós László

Csete Iván

Hámori Károly

Szőke Sándor

A követelések hírvivői

Budapest (október 21-22-23.)
Kiss Tamás joghallgató
Lejtényi András joghallgató
Tóth Imre joghallgató

Debrecen (október 22.)
Ambrus János orvostanhallgató
Jancsó Gábor pedagógiai főiskolai hallgató

Eger (október 21.)
Szőke Sándor pedagógiai főiskolai hallgató

Miskolc (október 22.)
Csete Iván orvostanhallgató
Hámori Károly orvostanhallgató

Pécs (október 22.)
Abrudbányai Iván joghallgató
Ács Vilmos pedagógiai főiskolai hallgató

Veszprém (október 22.)
Kádár Attila orvostanhallgató

Az 1956 os forradalom közvetlen előzménye (Kiss Tamás interjú – részlet)

Baróti Dezső (1911–1994)

irodalomtörténész.
Egyetemünk egykori hallgatója,
1935-től oktatója, egyetemi tanára,
1956-ban az egyetem rektora.

„Nem voltam hős, nem akartam hős lenni.
Azt csináltam, aminek az ellenkezőjét
nem tehettem.”

Az október 20-ai MEFESZ-gyűlésen

„Ennek a gyűlésnek
eddigi komoly lefolyása is
meggyőzött arról bennünket,
akik a professzori kar részéről
itt vagyunk, hogy az ifjúság
komoly és demokratikus
gyülekezetéről van szó.”
(október 20.)

„Én a magam részéről
a MEFESZ megalakulását
de facto elismerem,
és az ifjúságnak az itt
megjelent demokratikus
gyülekezetét a szegedi ifjúság
képviseletének fogadom el.”
(október 20.)

Az ő engedélyével vitte az egyetem autója
Abrudbányai Iván joghallgatót
a MEFESZ küldöttjeként Pécsre.

A Baróti házaspár az egyetem Tatraplan autójával
(1956 nyara)

b ü n ő s : a népi demokratikus államrend ellen folytatólagosan elkövetett gyülöletre való izgatás büntettében.

A megyei bíróság ezért dr.Baróti Dezső vádlottat 2 /kettő/ évi és 6 /hat/ hónapi börtönre, mint főbüntetésre,

egyes jogainak 5 évi időtartamra való eltiltásra, továbbá 2000- /Kettőezer/ forint vagyonelkobzásra, mint mellékbüntetésre itéli.

Perbíró József (1908–1991)

jogász, egyetemi tanár.
Mint a diákok körében népszerű oktatót, a hallgatók őt kérték fel az október 20-i MEFESZ gyűlés levezetésére.

„Ez a legnagyobb autonómia, amikor az egyetem hallgatói a saját elhatározásukból nagygyűlést szerveztek.”

Perbíró József október 20-án Székely László és Kiss Tamás között

Perbíró József: 1956 Szegeden

1956. október 27-től a városi Forradalmi Nemzeti Bizottság elnöke, majd november 5-től a Szegedi Néptanács elnöke volt.

„Küzdelmünk, népünk szabadságáért, kérlelhetetlen. Nem vagyunk, és nem leszünk hajlandók megalkudni, fél sikerekkel megelégedni!”
(Részlet a forradalom napjaiban működött szegedi Széchényi Rádióban elhangzott beszédéből)

Szovjet tankok a szegedi városháza előtt (1956. november)

1957 februárjában letartóztatták, vád alá helyezték.
Bírósági ítélet: életfogytiglani börtön.

Péter László (1926–2019)

irodalomtörténész, várostörténész, nyelvész, folklorista, egyetemi tanár.
A Szegedi Tudományegyetemen egykori hallgatója.

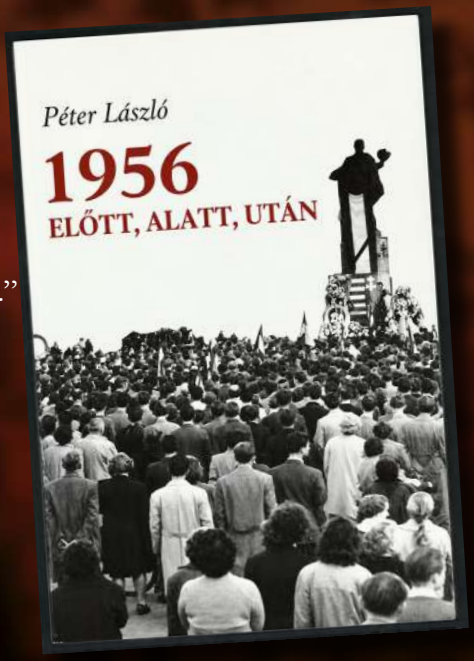
„A rugó, minél mélyebbre szorítják le, annál magasabbra pattan vissza a nyomás megszűntével. A fizika akció-reakció törvénye érvényes a társadalmi életre is.

Szükségszerű, hogy a sztálinista-rákosista terror évei után az emberekben fölhalmozott keserűség is heves kirobbanásokat idézett elő az elmúlt napokban. Elkerülhetetlen, hogy némelyek jogos haragja a közelmúlt szégyenteljes törvénysértései miatt ne forrósítsa meg napjaink közéletét."

(Péter László: Humanizmust, demokráciát. Szeged Népe, 1956. november 4.)

A forradalomban betöltött szerepe miatt 1957. március 12-én őrizetbe vették, nyolc hónap börtönre ítélték, majd egyetemi állásából felfüggesztették.

Az 1957-ben lefolytatott egyetemi fegyelmi eljárásban megfogalmazott vád: „A munkás-paraszt kormány ellen izgatott."

Fodor Gábor Béla (1915–2000)

kémikus, egyetemünk egykori hallgatója,
1935-től oktatója, egyetemi tanára,
1951–1954 között az egyetem rektora volt.

„El kell dönteni mindenkinek, hogy egyetért-e a magyar nép szabadságával és azt támogatja-e.”
(november 15.)

Szerepet vállalt az Egyetem Forradalmi Bizottsága munkájában (október 31. – november 6.).

1956. november 3-án részt vett a világ tudósaihoz intézett nyílt levél megfogalmazásában, melyben a szovjet katonai és politikai beavatkozás ellen tiltakozott a szegedi professzori kar.

A forradalombeli szerepvállalása miatt 1957-ben az oktatói munkától eltiltották, nem engedték többé katedrára lépni. 1964-ben emigrált.

Baróti Dezső rektor és Fodor Gábor professzor a hallgatók között az október 20-ai MEFESZ-gyűlésen

„Kedves barátaim, én teljes mértékben egyetértek azokkal a demokratikus célkitűzésekkel, amelyek itt elhangzottak.” *(október 20.)*

Schultheisz Emil (1899–1983)

jogász, 1956/57-ben a szegedi jogi kar dékánja.

A forradalom napjaiban kezdeményezte a kommunisták által eltávolított Bibó István, Ruttkai György, Sövényházi Ferenc, Szabó József egyetemi tanári állásba való visszahelyezését, továbbá Antalffy György, Halász Aladár, Zsikó László, Kovács István kizárását. A megtorlások kezdete után közölték vele, hogy vagy kéri nyugdíjazását, vagy fegyelmi eljárás alá vonják őt is. 1957. február 28-án bejelentette távozását a dékáni tisztségből, október 1-jével pedig idő előtt nyugdíjba vonult.

A szegedi egyetem felhívása a világ valamennyi egyetemához

Az újjászületett demokratikus Magyarország nemzeti függetlenségének visszanyerése után békében és barátságban kíván élni közvetlen szomszédaival és a világ valamennyi népével. Mi, a szegedi egyetem felhívást intézünk a világ valamennyi egyetemához, hogy erkölcsi tekintélyükkel álljanak mellénk abban a törekvésünkben, hogy hazánk függetlensége és ezzel a béke helyreállítása — amely a tudományos munka alapfeltétele — mielőbb biztosíttassék. Külön kérjük azokat a tudósokat, akikkel az elmúlt évek során személyes kapcsolatba léphettünk, akár külföldön, akár hazánkban, legyenek segítségünkre. Szerény erőnkkel eddig is arra törekedtünk, hogy kutatásainkkal az egész emberiség haladását és jobb jövőjét szolgáljuk. A jövőben is mindent meg akarunk tenni, hogy az általunk mindig becsült szomszéd népek és a világ valamennyi kutatójával együtt működhessünk. Boldogok volnánk, ha ez a célunk megvalósulhatna.

Baróti Dezső rektor
Korpássy Béla dékán
Ábrahám Ambrus, Bónus György, Budó Ágoston, Csik Lajos, Fodor Gábor, Greguss Pál, Hetényi Géza, Huszák István, Ivanovics György, Jancsó Miklós, Kanyó Béla, Koltay-Kastner Jenő, Szabó József, Szabó Zoltán, Szőkefalvi-Nagy Béla, Waltner Károly egyetemi tanárok.

Szeged Népe, 1956. november 4.

Az SZTE Szenátusa 2026. szeptember 28-án rehabilitálta egyetemünk egykori oktatóját.

„Schultheisz népszerű és nagy formátumú előadó, valamint igen szigorú oktató volt. '56-ban kirúgatta az összes hülyét az egyetemről."
Tóth Imre egykori joghallgató a MEFESZ egyik alapítója

Szőkefalvi-Nagy Béla (1913–1998)

matematikus, a szegedi egyetem egykori hallgatója. 1940-től oktató, 1948-tól egyetemi tanár.

„Intézkedéseivel hozzájárult ahhoz, hogy az egyetemeken lévő Forradalmi Tanácsok tevékenysége mindinkább ellenforradalmivá váljon. Javasolt letartóztatása és népbírósági elitélése." (rendőrségi feljegyzés, 1957)

Pedagógiai Főiskola

1955-ben a szegedi felsőoktatásban is megtörtént a „jobboldali elhajlással” vádolt, illetve pályájukat 1945-előtt kezdő oktatók eltávolítása. Ezen események legnevezetesebbike **Vajda László** (1909–1968) és **Vajtai István** (1895–1986) eltávolítása a Pedagógiai Főiskoláról. A kérdés a MEFESZ 1956. október 20-i nagygyűlésén több hozzászólásban is előkerült, azzal, hogy kapják vissza katedrájukat. Ez a forradalom napjaiban meg is történt. Vajtai Istvánt a főiskolai Forradalmi Bizottság munkájában való részvétele miatt 1957-ben elbocsátották.

A pedagógiai főiskolások egy május 1-jei felvonuláson az ötvenes évek elején

A szegedi tanárképző főiskolán **október 18-án** iskolagyűlést tartottak és megalakították a főiskolai MEFESZ-t. Az ekkor elfogadott politikai követelések között szerepelt a szovjet csapatok kivonásának ügye is.

„Nem bízunk a DISZ-ben! Egyetértünk és egységesen kiállunk a MEFESZ megalakulása és szervezeti szabályzata mellett!
Ezért megalakítottuk a MEFESZ főiskolai szervezetét!” *(október 18.)*

„Nem arról van szó, hogy mi nem akarunk politizálni, de nem úgy, ahogy velünk akarták. Teljes választási demokratizmust követelünk a DISZ alapszerveitől a Központi Vezetőségig. Végre azok vezessenek minket, akiket mi választunk, nem pedig felsőbb szervek jelölnek, s a program is alulról induljon ki.”
Szőke Sándor *magyar–történelem szakos hallgató (október 18.)*

Eperjessy Kálmán (1893–1976)

történész, tanszékvezető, főiskolai igazgató.
1928-tól a tanárképző főiskola oktatója.
Az október 26-án megalakult főiskolai Forradalmi Bizottság vezetője volt.
1957-ben nyugdíjazták.

„Elég volt a kommunizmusból!
Itt tíz éven keresztül a Párt vezetett,
de ez most megszűnik.”
(1956. október 26.)

„Őszinte és igazi barátságot akarunk a Szovjetunióval!
Ennek érdekében: Vonják ki Magyarország területéről
az idegen csapatokat! Hozzák haza hadifoglyainkat!”
Tóthpál József *magyar–történelem szakos hallgató (október 18.)*

„Hunyadi világraszóló nándorfehérvári győzelmének emlékezetére újra szólaljon meg a magyar rádióban a déli harangszó”
Kollár András *ének–zene szakos hallgató (október 18.)*

Orvosegyetem

Korpássy Béla (1907–1961)

orvos, egyetemi tanár

1956/57-ben az Orvostudományi Egyetem dékánja volt. Az 1956. október 26-i, sortűzzel végződő szegedi tüntetésen az első sorban haladt Baróti Dezső egyetemi rektorral, Nyíri Antal bölcsészkari dékánnal, és más professzorokkal együtt.

Waltner Károly (1894–1981)

orvos, egyetemi tanár

1956. október 30-tól az orvosegyetem Forradalmi Tanácsának elnöke volt.

Láng Imre (1899–1972)

orvos, egyetemi tanár

Ő mondta a gyászbeszédet az október 26-i szegedi Takaréktár utcai sortűz áldozata, Schwartz Lajos (1938–1956) temetésén.

„Vezető ellenforradalmi személy volt. Tüntetéseken az egyetemisták élén haladt." (Rendőrségi feljegyzés, 1957)

„**Szegedi szikra nélkül** valószínűleg nem lobbant volna lángra az ’56-os forradalom és szabadságharc kitöréséig felhalmozott tetemes gyúanyag”
Szolcsányi János *egykori orvostanhallgató, később a Pécsi Orvostudományi Egyetem professzora*

Halász György orvostanhallgató javasolta az október 20-i nagygyűlésen az orosz csapatok eltávolításának követelését.
(a képen egy orvoskari előadáson az utolsó előtti padsor jobb oldalán ül és könyvet olvas).

„Pályánkon végigkísért
az akkor becsülettel és tisztességgel
kiálló professzoraink példája.
Ezekben a napokban ők vizsgáztak jelesre
előttünk, elsősorban emberségből.”
(Lázár György)

A tömeg

Láttál folyóba hűllni kőt,
amint a kör körötte nőtt?
Úgy hömpölyög, kör kört követ,
úgy nő, gyürüzik a tömeg.

Mint zúduló ár, vad folyam,
mint tenger moraja olyan,
és mégis mindennél különb,
a nép ez, mely mindent ledönt!

Nem kérdez. Nem hisz senkinek,
hisz itt van ő, más most minek?
Csak győzni tudhat, mert hiszi,
mert nagy, nagy igazát viszi!

Lázár György a Forradalom és szabadságharc alatt született verse

Lázár György (1934–2016)

egykori orvostanhallgató,
orvoskari MEFESZ képviselő.
1958-tól egyetemünk oktatója,
1977-től egyetemi tanár volt.

Középiskolásként a MEFESZ nagygyűlésen és a forradalomban

Horváth Tamás (1940–)

harmadikos gimnazista 1956. október 20-án, mint a szegedi egyetem gyakorló gimnáziuma tanulóinak küldöttje részt vett a MEFESZ programalkotó nagygyűlésén.

Az SZTE Szenátusa 2026. szeptember 28-án rehabilitálta egyetemünk egykori hallgatóját.

A forradalom napjaiban **Horváth Tamás** és **Bálint László tanulók**, az osztályfőnökükkel, **Pataki Szilveszter**rel, és **Medzibrodszky Endre** történelem–földrajz szakos tanárukkal való folyosói beszélgetés során kezdeményezték az iskola átkeresztelését Hunyadi János Általános Gimnázium névre, amely az iskola közösségének döntése alapján a forradalom alatt meg is történt.

Horváth Tamás és Bálint László részt vett az Egyetemet „díszítő” vörös csillag leszerelését követően annak Tiszába dobásában (október 25.).

1962-től a József Attila nevét viselő Tudományegyetem hallgatója volt. Egy alkotmányjogi tanóra után diáktársaival beszélgetni kezdtek, hogy milyen lenne egy demokratikus, legitim alkotmány, milyen jogi, morális, filozófiai stb. alapértékek talaján kellene állnia és milyen alapfeltételeknek kellene teljesülni ehhez. Horváth Tamást 1964. július 30-ától titkos megfigyelés alá vonták, majd 1965. szeptember 21-én összeesküvés kezdeményezése, illetve államellenes izgatás vádjával letartóztatták és bebörtönözték.

Aszalós János (1931–2016)

Az SZTE Szenátusa 2026. szeptember 28-án rehabilitálta egyetemünk egykori hallgatóját.

1954-ben kezdte tanulmányait a szegedi egyetem matematika–fizika szakán, melyet az 1956-os forradalmi eseményeket követő megtorlás szakított félbe.

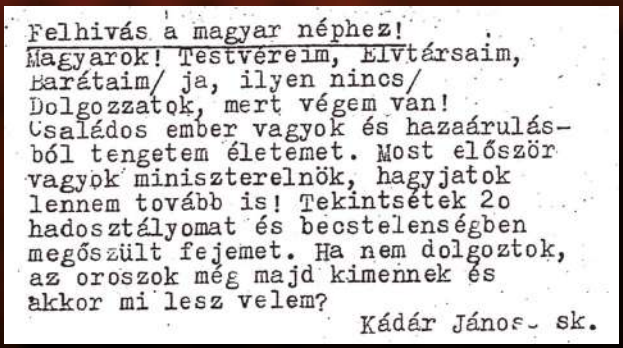
1956 őszén részt vett a MEFESZ létrehozásában, a tanulmányi és politikai követelések megfogalmazásában.

A forradalom novemberi leveretésétől kezdődően (Vető Miklóssal, Tóth Imrével, Tunyogi Csapó Gáborral, Pusztai Évával) részt vett politikai tiltakozó röplapok megfogalmazásában, sokszorosításában és terjesztésében.

„Ez nem létezik, hogy senki ne csináljon semmit tovább?! Volt egy írógépem, valahonnan valamelyik barátom szerzett stencil papírt, azzal 10-20-50 példányt is le lehet húzni, még egy kis hálót is szereztek, meg gurigát, amivel át lehet nyomni az anyagot. 50-60 darab szórólappal a hónom alatt amerre mentem, letettem 5-6 darabot.”

1957 szeptemberében tartóztatták le. Az 1958. évi MEFESZ per negyedrendű vádlottjaként „a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel” büntettében bűnösnek találták és két év börtönbüntetésre ítélték.

Felhivás a magyar néphez!
Magyarok! Testvéreim, Elvtársaim,
Barátaim/ ja, ilyen nincs/
Dolgozzatok, mert végem van!
Családos ember vagyok és hazaárulásból tengetem életemet. Most először vagyok miniszterelnök, hagyjatok lennem tovább is! Tekintsétek 2o hadosztályomat és becstelenségben megőszült fejemet. Ha nem dolgoztok, az oroszok még majd kimennek és akkor mi lesz velem?

Kádár János sk.

Hallgatónők a MEFESZ-ben és a forradalomban

„Laborgyakorlaton vettünk részt 1956. október 16-án… Egyszer csak körülnéztem, s azt látom, nincsenek a többiek. Nem szólt senki, mert veszélyes lett volna, de én is tudtam, hol találom a társaimat. Amikor az Auditorium Maximumhoz értem, már a folyosón is rengetegen álltak. Én a terem legfölső részén találtam helyet. Alig hallottam valamit, de a hangulat ugyanolyan gyorsan magával ragadott, mint amilyen gyorsan terjedt a MEFESZ megalakulásának híre – egyetem- és városszerte.” **Huszti Zsuzsanna** egykori vegyészhallgató, 2021

Pusztai Éva vegyészhallgató.

A Kádár-kormányt támadó röpcédulázás és izgatás miatt egy év hat hónap börtönbüntetésre ítélték.

„Rendkívül fölemelő érzés,
még visszagondolni is rá.
Amikor annyi szürkeség, szabályozottság
és korlátozottság után
meg mertünk szólalni.”
(Pusztai Éva a MEFESZ megalakulásáról)

Kurcsa Klára joghallgató, 1956 novemberében (Tóth Imrével és Vető Miklóssal együtt) részt vett az ötvenes évek kommunista állami terrorszervezete, az Államvédelmi Hatóság ügynöklistáját tartalmazó dokumentum Csongrád megyei részeinek legépelésében. A MEFESZ-perben jogosulatlanul megszerzett államtitkok illetéktelen személyek részére hozzáférhetővé tételében bűnösnek találták és 10 hónap börtönre ítélték.

Rajtuk kívül *a MEFESZ szegedi tagjai, szervezői közül több nő is elszenvedte az 1957–1958 évi megtorlást:*

Almási Gáborné orvostanhallgató, **Fekete Etelka** bölcsészhallgató, **Földvári Kálmánné** a pedagógiai főiskola hallgatója, **Igaz Jusztina** bölcsészhallgató, **Janzer Judit** orvostanhallgató, **Kakuszi Mária**, **Kiss Lászlóné** a pedagógiai főiskola diákja, **Magyar Rózsa**, a pedagógiai főiskola hallgatója, **Nagy Eszter** joghallgató, **Reimann Klára** bölcsészhallgató, **Rossmann Magda** bölcsészhallgató, **Schreiner Piroska** biológia-földrajz szakos hallgató, **Schröder Erzsébet** vegyészhallgató.

A megtorlás

bünöshek mondja ki a népi demokratikus államrend megdöntésére
irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel büntettében.

A MEFESZ-per, A Kiss Tamás és társai per ítéletének indoklása

„A vádlottak által elindított mozgalom az országos ellenforradalmi megmozdulásnak egyik szellemi előkészítője volt, és abba beletorkolt. Olyan jelszavak hangoztatására került sor, amelyek később az ellenforradalom jelszavaivá váltak. A vádlottak cselekményüket szándékosan követték el, mert a tudatuk politikai képzettségükre figyelemmel feltétlenül átfogta, hogy a politikai követeléseik a proletárdiktatúra megdöntéséhez vezethetnek. Ezért a Legfőbb Bíróság a vádlottak cselekményét a BHÖ.1. pont (1) bekezdésében foglalt a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalom kezdeményezése és vezetése bűntettének minősítette."

Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága

A bebörtönzött szegedi hallgatók és az ítéletek:

Ábrahám László (1934) orvostanhallgató: 1 év 2 hónap

Abrudbányai Iván (1933) joghallgató: 2 év 6 hónap

Aszalós János (1931) matematika–fizika szakos hallgató: 2 év

Barabás István (n.a.) joghallgató: 3 év

Gönczöl Dezső (1935) földrajz–rajz szakos pedagógiai főiskolai hallgató: 5 év 6 hónap

Grynaeus Tamás András (1931) orvostanhallgató: 2 év

Jenei Károly (1937) magyar–történelem szakos pedagógiai főiskolai hallgató: 5 hónap

Kiss Tamás (1934) joghallgató: 5 év

Kovács Albert (1936) földrajz–rajz szakos pedagógiai főiskolai hallgató: 1 év 4 hónap

Kurcsa Klára (1935) joghallgató: 10 hónap

Nagy Imre (1919) gyógyszerészhallgató: 10 év

Nagy Zoltán (1938) magyar–ének szakos pedagógiai főiskolai hallgató: 3 hónap

Pusztai Éva (1936) vegyészhallgató: 1 év 6 hónap

Saári Zoltán (1935) orvostanhallgató: 10 hónap

Soós László (1934) joghallgató: 5 év

Tóth Imre (1934) joghallgató: 6 év 6 hónap

„Mi szegediek megtettük az első lépést…”

Pillanatfelvételek és portrék az 1956-os forradalom és közvetlen előzményeinek történetéből

A kiállítás és e kiadvány anyagát írták és szerkesztették: **Jancsák Csaba** és **Gausz Ildikó**, 2026-ban.

Lektorálta: **Kiss Gábor Ferenc**.

A kiállítás és e kiadvány létrehozásában közreműködött: **Dávid Benjámin** és **Majzik Andrea**.

Kiállítás layout: **Digital Works**, Szeged
E kiadvány tipográfia és tördelés: **Jancsák Máté**

Képek forrása:
Belvedere Meridionale
SZTE 1956 Emlékbizottság
SZTE Egyetemi Levéltár
MTA–SZTE ETTK

Dokumentumfilmek, előadások

A Szegedi Láng – A szegedi egyetemisták és főiskolások szerepe az 1956-os forradalomban

Generációkon átívelő értékek a szegedi hallgatói mozgalmakban (1930–1956)

Győztes forradalom, elveszett diákévek: Kiss Tamás, a MEFESZ, és az 1956-os forradalom

Az 1956-os forradalom közvetlen előzménye

Felhasznált irodalom

Jancsák Csaba: Az 1956-os forradalom indítószikrája

Jancsák Csaba: Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége – életútinterjúk tükrében

Perbíró József: 1956 Szegeden – emlékeimben

Újszászi Ilona: A szabadság pillangója